

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Vyučovací předmět výtvarná výchova je vyučován na 1. stupni jako samostatný předmět v tomto časovém vymezení:

1. ročník - 1 hodina týdně
2. ročník – 1 hodina týdně
3. ročník – 1 hodina týdně
4. ročník – 2 hodiny týdně
5. ročník – 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu výtvarná výchova směřuje k chápání umění a kultury jako neoddělitelné součásti lidské existence a způsobu poznání a komunikace. Vede k podchycení zájmu o výtvarné umění a k porozumění základním pojmům a znalostem o výtvarném světě. Učí uvědomování si sebe sama jako svobodného jedince, tvořivému přístupu ke světu, nalézání a vyjadřování osobních prožitků a postojů. Učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, citění a poznávání, seznamuje se základy používání různých výtvarných technik. Základem výtvarné výchovy na 1. stupni je tvůrčí činnost, která rozvíjí dětské pocity, prožitky, představivost a intuici. Ve 4. a 5. ročníku žáci postupně přecházejí od hravých činností k uvědomělejší, ale stále bezprostřední výtvarné práci.

Z životních kompetencí je nejčastěji rozvíjena tvořivost a citlivost, schopnost svobodně se vyjadřovat a vnímat, co nám chtějí naznačit druzí. Snažíme se při co nejmenší verbalizaci hlavně o prožitek a výtvarné vidění a citění. Kompetence k učení jsou rozvíjeny při výtvarné výchově samostatným pozorováním reality, aktivním obrazným vyjádřením, zaujímáním postojů k vizuálním vyjádřením. Kompetence komunikativní je podporována vyjádřením se sama pomocí výtvarného díla, zapojováním se žáků do diskuse nad hodnotou jejich práce, respektování názorů jiných, ale též obohacováním slovní zásoby žáků o některé odborné termíny z výtvarné oblasti. Činnostní složka výtvarné výchovy podporuje schopnost řešit problém, někdy samostatně kombinovat obrazné elementy k dosažení výtvarného vyjádření a spolupracovat, což vede i k rozvoji kompetencí sociálních a personálních. Střídáme práci ve skupinách s individuální činností, pracujeme s projekty. Žáci jsou vedeni ke kolegiální pomoci a k hodnocení programových celků. Kompetence občanské jsou také rozvíjeny respektováním a vnímáním estetických požadavků na životní prostředí a vytvářením si postojů k výtvarným dílům. Výtvarnou výchovu také chápeme jako faktor podílející se na udržování psychického zdraví. Dodržováním hygienických a bezpečnostních pravidel a užíváním samostatně vizuálně obrazné techniky jsou rozvíjeny kompetence pracovní.

Vyučovací předmět výtvarná výchova je úzce spjat s ostatními předměty všech vzdělávacích oblastí, nejvíce na ni navazují předměty oblasti Člověk a svět práce. Ve výtvarné výchově se realizují části vzdělávacích obsahů průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

- utvářet základní dovednosti spolupráce – výtvarné skupinové práce, pomoc a rada spolužáků a učitele, hledání nejlepšího řešení, vzájemná tolerance
- péče o dobré vztahy v kolektivu třídy, vytváření přátelské atmosféry zbavené strachu ze známek a výsměchu druhých

Výchova demokratického občana

- hledání vlastních vhodných variant řešení, vedení k experimentu
- poznávání sama sebe, chápání vidění světa a prožitků očima spolužáků

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- prostřednictvím tématických prací z rodinného prostředí, lidových zvyků a tradic, cestopisů a vnímání různých společenských a sociálních kultur

Multikulturní výchova

- poskytováním informací o etnických skupinách, vnímání estetických hodnot různých etnik
- rozvíjení tolerance při zapojování se žáků z odlišného prostředí do společných prací v kolektivu třídy
-

Enviromentální výchova

- hledat krásu v neponičené přírodě
- hledat ohleduplnost k přírodě – vhodné výtvarné techniky a materiály
- prostřednictvím tématických prací vést k uvědomění si podmínek života na Zemi a možnostmi ohrožení přírody

Mediální výchova

- vést k hodnocení působení mediálních prostředků
- rozvoj komunikačních schopností a schopnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za prezentaci prostřednictvím tvorby mediálních sdělení – výstavky, nástěnky, příspěvky do časopisů, soutěže, reklamy

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 1.- 3.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
<p>- zvládne techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami umí míchat barvy dovede používat různé druhy štětců dle potřeby, rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (barvy, objekty, tvary) zvládne prostorovou techniku a rozfoukávání barev rozliší teplé a studené barvy</p> <p>- zvládne kresbu měkkým materiálem, měkkou tužkou, dřívkem (špejlí), perem, uhlem</p> <p>- modeluje z plastelíny, moduritu, tvaruje papír</p> <p>- zvládne koláž, frotáž umí výtvarně zpracovat přírodní materiál - nalepování, dotváření, tisk, otisk apod.</p>	<ul style="list-style-type: none">malba - rozvíjení smyslové citlivosti, teorie barvy - barvy základní a doplňkové, teplé a studené barvy a jejich výrazové vlastnosti, kombinace barevkresba -rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikostitechniky plastického vyjádření - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - hmatové, pohybové podnětydalší výtvarné techniky, motivace založené na fantazii a smyslového vnímání	<p>VDO – Občanská společnost a škola- výchova k samostatnosti a sebekritice, ohleduplnost EGS – Evropa a svět nás zajímá - poznávání evropských kultur EV - Ekosystémy, Vztah člověka k prostředí -výchova k životnímu prostředí MDV –Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - kritický přístup k výtvarnému umění a vést k všeobecné informovanosti a orientaci ve výtvarném umění</p>	<p>Náročnost práce bude postupně od prvního ročníku úměrně zvyšována dle věku žáků.</p>

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
<p>- děti zvládnou použití výtvarných technik na základě vlastní životní zkušenosti - citového prožitku, vnímání okolního světa pomocí sluchových vjemů, hmatových, zrakových vjemů, které jsou prvotním krokem k vyjádření a realizaci jejich výtvarných představ, komunikuje na základě vlastní zkušenosti a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil</p> <p>- pozná známé ilustrace např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové, A. Borna,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utvářet osobní postoj v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků apod., vysvětlování výsledků tvorby, záměr tvorby • ilustrátoři dětské knihy 	<p>Čj - čtení</p>	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

Ročník: 4. – 5.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
<p>- zdokonalí si a prohloubí techniky malby z 1. období, pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření a kombinuje je ve vztahu k celku barevné ploše</p> <p>- na základě zrakového vnímání i na základě vlastní představivosti umí barevně vyjádřit své prožitky, pocity a nálady</p> <p>- porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné</p> <p>- prohloubí si a zdokonalí techniky kresby z 1. období, snaží se dokázat kresbou vystihnout tvar, strukturu materiálu, objem i prostor a zvládnout i obtížnější práce s linií, uspořádat prvky ve vztahu k vlastnímu tělu, kombinuje prvky obrazného vyjádření linie v ploše a prostoru</p> <p>- zaměřuje se na projevení vlastních životních zkušeností v návaznosti na komunikaci</p>	<ul style="list-style-type: none">• Malba-hra s barvou, emocionální malba, míchání barev, elementární poučení o teorii barev, rozvíjení citlivého vztahu k materiálu a možnostem jeho užití. Volný výtvarný projev doplňovaný pozorováním skutečnosti, výtvarné vyjádření kontrastu přírodních forem a pozadí, barevnosti přírodních objektů a věcí, dekorativní účinek barvy v ploše, barevný experiment, barva kultury bydlení, v oděvní kultuře atd.• Kresba – výrazové vlastnosti linie, kompozice v ploše, vyjádření dějového celku se vztahem k prostředí, zpřesňování proporcí lidské postavy a hlavy konfrontací představy se skutečností, výtvarné vyjádření morfologických znaků a tvarů přírodních objektů, seznámení s funkcí písma, design předmětů denní potřeby, architektura, výtvarná úprava knih atd. Kresba různým materiálem – tužka, uhlí, rudka, dřívko a tuš, pero a tuš, kresba štětcem atd. Kresba dle skutečnosti – např. zátiší, kresba v plenéru.	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <ul style="list-style-type: none">- ekosystémy- vztah člověka k prostředí- základní podmínky života <p>MKV – kulturní diference</p> <ul style="list-style-type: none">- etnický původ- lidské vztahy (empatie) <p>(prolíná výukou výtvarné výchovy během celého období a EV je také zastoupena v celoškolském projektu Den Země)</p> <p>MDV – stavba mediálních sdělení (např. plakát, reklama, příspěvky do školního časopisu ZIP)</p>	<p>Náročnost práce bude od 4. ročníku postupně zvyšována dle schopností žáků.</p> <p>Témata výtvarných prací budou vybírána vyučujícím podle ročních období a aktuálního dění.</p>

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
<p>- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření nalézá vhodné prostředky na základě zrakového vnímání a vnímání dalšími smysly, uplatňuje je nejen v ploše –malbou, kresbou a grafikou, ale i v prostorové a objemové tvorbě, uplatňuje osobitost vnímání, zobrazuje svoji fantazii, svobodně volí a kombinuje prostředky, porovnává různé interpretace a učí se k nim přistupovat jako ke zdroji inspirace, učí se zapojovat obsah svých vizuálně obrazných vyjádření do komunikace sociálních vztahů</p> <p>- rozeznává některé grafické techniky, získává cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a hmatem, učí se výtvarně zpracovávat přírodní materiály</p> <p>- pozná ilustrace některých známých českých ilustrátorů – např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové, J. Čapka, A. Borna aj.</p> <p>- žák si vytváří škálu obrazně vizuálních elementů vyjádření osobitého přístupu k realitě a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjení prostorového vidění a, cítění a vyjadřování na základě pozorování prostorových jevů a vztahů. Seznámení se a užití některých grafických technik – např. papírotisk, otisk, tisk ze šablony, z koláže . Rytí do voskového základu. • Techniky prostorového vytváření – modelování papíru, hlíny, sádry, drátků, těsta, dekorační předměty z přírodních materiálů atd. Další techniky – např. koláže, frotáže, batika kombinované techniky. • Návštěvy výstav a galerií. 		